

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/35/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6412214142
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Trubanová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6412214142.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a sudcov JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a JUDr. Renáty Deákovéj, v právnej veci navrhovateľa: D. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. V., F. Q. X/XX - zastúpený splnomocnenou zástupkyňou P. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. V., F. Q. X/XX, proti odporcovi: D. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom I., B. XX, o návrhu na určenie vyživovacej povinnosti na plnoleté dieťa, o odvolaní odporcu zo dňa 08. 02. 2013 proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom číslo konania 10P/152/2012-100 zo dňa 11. 01. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konanie nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd čiastočne vyhovel návrhu na určenie vyživovacej povinnosti odporcu na plnoletého navrhovateľa a uložil mu povinnosť prispievať na jeho výživu 45,- € mesačne, počnúc dňom 16. 10. 2012, vždy do 25-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa a vo zvyšnej časti návrh zamietol (I. a III. výrok). Zročné výživné za obdobie od 16. 10. 2012 do 11. 01. 2013 spolu vo výške 111,75 € uložil odporcovi zaplatiť navrhovateľovi do 60 dní odo dňa právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia (II. výrok). Pokiaľ ide o trovy konania, súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p., vzhľadom na čiastočný procesný úspech oboch účastníkov konania.

Súd mal na základe vykonaného dokazovania preukázané, že odporca je otcom navrhovateľa, ktorý je čiastočne Z., strata Q. je až vo výške 44,6 %, je predpoklad, že táto sa bude stále zhoršovať a v mieste svojho bydliska a okolí nemá možnosť sa s takýmto zdravotným problémom zamestnať ani príležitostne, brigádnicke, prípadne na dohodu o výkone práce. Navrhovateľ žije v spoločnej domácnosti s matkou, ktorá znáša všetky náklady týkajúce sa zabezpečenia jeho životných potrieb, ukončil Q. H. V. C. v roku 2008 a bol zamestnaný od roku 2008 až do októbra roku 2010, kedy bol prepustený pre nadbytočnosť, od 01. 11. 2010 až do 30. 04. 2011 bol v evidencii príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny B. V. a poberal podporu v nezamestnanosti, od 01. 05. 2011 nepoberá žiaden príjem. Súd konštatoval priemerné mesačné príjmy matky (470,- € netto) a otca (651,81 € netto) a ich výdavky. Súd po zhodnotení súčasných možností a schopností oboch rodičov, plnoletého navrhovateľa, ako aj potrieb navrhovateľa a jeho zdravotného stavu, dospel k záveru, že je preukázaná čiastočná opodstatnenosť a odôvodnenosť podaného návrhu navrhovateľa na určenie vyživovacej povinnosti zo strany odporcu a v súčasných osobných a majetkových možnostiach odporcu je prispievať na výživné navrhovateľa mesačne sumou 45,- eur.

Proti rozsudku podal odporca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu, keď namietal protokoláciu v zápisnici z pojednávania, v ktorej chýbajú ním namietané skutočnosti pojednávania (či sa navrhovateľ pokúša nájsť zamestnanie, či vlastní nejaké Z. prostriedky), tiež oponoval konštatovaniu v rozsudku, že navrhovateľ nemá právo na pomoc v hmotnej núdzi s poukazom na právnu úpravu. Podľa odporcu je navrhovateľ schopný sa samostatne živiť, z práce bol prepustený z organizačných dôvodov a nie zdravotných, nie je ochotný sa zamestnať mimo svojho bydliska. Odporca poukazoval na svoje príjmy a náklady, jeho zdravotný stav, namietal, že súd nebral do úvahy, že ho navrhovateľ v minulosti opakovane verbálne aj fyzicky napádal a správal sa k nemu nedôstojne v rozpore s § 43 ods. 2 a naplnil tak § 75 ods. 2 zákona o rodine. Súd nebral do úvahy miestnu príslušnosť v zmysle § 84 O.s.p. svedčiacu podľa trvalého bydliska odporcu Okresnému súdu vo Zvolene a § 27 O.s.p., kde právna zástupkyňa navrhovateľa vystupuje opätovne v súdnom konaní č. 4P/101/2012 a 10P/152/2012. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a návrh na určenie výživného zamietnuť.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporcu akcentoval svoje Q. postihnutie vo výške 44,6% a tým nemožnosť nájsť si zamestnanie, prednosť výživného pred inými výdavkami rodičov a povinnosť oboch rodičov prispievať na výživu svojich detí. Podľa neho nárok na dávku v hmotnej núdzi má až po dovŕšení určitého veku, odporcu nenapádal, naopak, odporca ich napádal s poukazom na pripojené správy z polície, odporca žije v nadštandardnom dvojizbovom byte sám, kupuje si oblečenie v značkových predajniach, pri majetkovom vysporiadaní si odporca zobral nástroje na výrobu nábytku a rekonštrukciu bytov, ktoré využíva na zárobkovú činnosť, tiež dostal sumu 11.700,- Eur, odporca si chorobu zavinil sám nadmerným pitím alkoholu a fajčením cigariet. Navrhol ponechanie rozsudku v plnom rozsahu.

V dôsledku odvolania krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej aj „O.s.p.“) vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa ustanovenia § 62 ods. 1 a 2 zákona č. 36/2005 Z. z. v platnom znení (ďalej aj „Zákon o rodine“) plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa ustanovenia § 65 ods. 3 Zákona o rodine, výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

Podľa ustanovenia § 65 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa ustanovenia § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa ustanovenia § 75 ods. 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

Odvolací súd preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok prvostupňového súdu a aplikujúc ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť dôvodov, na podklade ktorých prvostupňový súd rozhodol. Okresný súd vychádzal z citovaných zákonných ustanovení a po konštatovaní odkázanosti plnoletého navrhovateľa na vyživovaciu povinnosť rodičov zohľadnil pri rozhodovaní súčasné majetkové a sociálne pomery navrhovateľa, jeho zdravotný stav a z toho aj vyplývajúcu nemožnosť zamestnania a zabezpečenia si príjmu. Súd zohľadnil aj príjem matky navrhovateľa, s ktorou navrhovateľ žije v spoločnej domácnosti, výšku nevyhnutných mesačných výdavkov domácnosti navrhovateľa, prihliadol na možnosti a schopnosti, ako aj majetkové pomery odporcu, súčasne prihliadol aj na vek odporcu a správne prihliadol aj na celkový postoj odporcu k navrhovateľovi, o ktorého odporcu nejaví žiaden záujem a na potreby navrhovateľa ničím neprispieva. Súd prvého stupňa taktiež zohľadnil aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť odporcu voči plnoletému synovi X..

Krajský súd konštatuje, že odporca v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, majúce vplyv na určenie rozsahu jeho vyživovacej povinnosti k navrhovateľovi. Všetky skutočnosti, ktoré v odvolaní zdôraznil (schopnosť navrhovateľa samostatne sa živiť, odporcov príjem a jeho výdavky, zdravotné problémy a súčasné osobné pomery), boli známe súdu už v štádiu prvostupňového konania a podstatné je, že okresný súd tieto skutočnosti ako relevantné pri určení vyživovacej povinnosti odporcu k plnoletému navrhovateľovi aj zohľadnil.

Životná úroveň povinného rodiča (v danom prípade vzhľadom na plnoletosť navrhovateľa už oboch rodičov) nemôže byť posudzovaná len so zreteľom na súčasne dosahovaný (prípadne len tvrdený) príjem a jeho výdavky. Majetkové a osobné pomery je nutné posudzovať komplexne, pričom je potrebné zohľadniť aj skutočné možnosti, schopnosti, dosiahnutú kvalifikáciu, reálne možnosti na trhu práce, ale i vôľu a snahu každého z rodičov dosiahnuť čo najvyšší zárobok. Odporca ako otec hoci plnoletých, ale doteraz nezaopatrených detí, si musí byť vedomý, že má zákonnú vyživovaciu povinnosť k dvom nezaopatreným deťom, a to nielen k dieťaťu, ktoré študuje, ale aj k dieťaťu, ktoré z určitých dôvodov nemôže sa zamestnať a úmerne tejto skutočnosti je povinný vyvíjať snahu a úsilie zabezpečiť si adekvátny príjem a prispôbiť i svoj životný štýl. Plnoletý navrhovateľ má svoje odôvodnené potreby a je zdravotne Q. postihnutý, ktorá skutočnosť ho limituje a obmedzuje pri hľadaní zamestnania a získaní príjmu. Matka ako povinný rodič prispieva na výživu navrhovateľa svojou osobou starostlivosťou, resp. starostlivosťou o domácnosť podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, formou poskytovania vecných plnení, najmä bývania a stravovania a formou platenia výživného ako peňažného príspevku na uhrádzovanie potrieb navrhovateľa. Odporca ako druhý povinný rodič je povinný tiež prispievať na výživu navrhovateľa výživným, ktoré určí súd na základe zákonných podmienok (§ 62 ods. 2 a 75 ods. 1 Zákona o rodine) vychádzajúc aj z príjmov a výdajov povinnej osoby, čo však nie je obligatórne a rozhodujúce kritérium pre určenie výšky výživného, ktoré sa určuje komplexne v zmysle zákonných kritérií ustanovených § 75 ods. 1 Zákona o rodine a nie podľa rozhodnutia povinnej osoby. V danom prípade je tiež nevyhnutné zohľadniť aj celkový postoj odporcu k svojej zo zákona mu vyplývajúcej vyživovacej povinnosti voči zdravotne postihnutému synovi, keďže odporca nielen, že nemá snahu zabezpečiť finančne potreby navrhovateľa, ale nemá snahu sa s odporcom ani stykať, prípadne inak sa o jeho osud a zdravotný stav zaujímať, tvrdí len, že navrhovateľ je schopný sa samostatne živiť, pričom toto tvrdenie relevantným spôsobom nepreukázal a navyše Q. - zdravotne postihnutie navrhovateľa sa snaží aj bagatelizovať.

Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru zhodne s prvostupňovým súdom, že je primerané určiť vyživovaciu povinnosť odporcu na plnoletého navrhovateľa na sumu 45,- eur mesačne počnúc dňom 16. 10. 2012, ktoré stanovené výživné zodpovedá súčasným možnostiam a schopnostiam odporcu. Odvolanie odporcu nie je dôvodné, pretože okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci, s ktorým sa aj odvolací súd stotožňuje. Odvolací súd akcentuje zákonnú vyživovaciu povinnosť rodičov v zmysle § 62 ods. 1 zákona o rodine, ktorá trvá do času, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť a kedy nastane takýto faktický stav závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa a vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery atď. Uvedenú zákonnú vyživovaciu povinnosť nemôže nahradiť, resp. zastúpiť ani prípadný nárok navrhovateľa na dávku v hmotnej núdzi. Samotná skutočnosť, že dieťa nadobudlo pracovnoprávnu spôsobilosť, resp. bolo

zamestnané a následne o zamestnanie bez jeho pričinenia prišlo, preto je v danom prípade irelevantné, či navrhovateľ stratil zamestnanie z organizačných dôvodov alebo zdravotných, nemá vplyv na zánik vyživovacej povinnosti rodičov. Odvolací súd tiež akcentuje § 62 ods. 5, prvá veta, Zákona o rodine, podľa ktorého výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, ktoré zákonné ustanovenie sleduje plynule zvyšovanie miery rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď si rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby dieťaťa.

Odvolací súd nezistil taký postup prvostupňového súdu, ktorý by nebol v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v danej veci, miestnu nepríslušnosť odporca nenamietal najneskôr pri prvom úkone, ktorý mu patrí (§ 105 ods. 1, posledná veta O.s.p.) a povinnosťou súdu je skúmať miestnu príslušnosť iba podľa § 88 O.s.p., čo nie je daný prípad. Odporca svoje tvrdenia o neúplnom znení zápisnice z pojednávania nepreukázal, napokon ani nepožiadala súd o doplnenie zápisnice, resp. nenamietal jej znenie v zmysle § 40 ods. 3 O.s.p.. Ani odvolaciu námietku odporcu ohľadom správania navrhovateľa v minulosti, keď opakovane verbálne aj fyzicky odporcu napádal a správal sa k nemu nedôstojne v rozpore s § 43 ods. 2 a naplnil tak § 75 ods. 2 Zákona o rodine, odvolací súd nemohol akceptovať opierajú sa o § 75 ods. 2 Zákona o rodine, pretože aj keď je pravdou, že právo oprávneného na výživné musí byť v súlade s dobrými mravmi, nakoľko výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi s výnimkou výživného na maloleté dieťa. Podľa citovaného zákonného ustanovenia skúma sa však oprávnenie, nie povinnosť a výživné nemožno priznať len v prípade, ak pre to existujú dôvody na strane oprávneného. Uvedené predpokladá také správanie oprávneného voči povinnému, ktoré spôsobí stratu práva priznať výživné. Dobré mravy sú nepísané pravidlá slušnosti, ľudskosti, tolerancie, poctivosti a dôvery, z ktorých v prvom rade vychádza písané právo. Nie sú presne definované a vychádzajú zo všeobecne akceptovaných mravných princípov prevažnej časti spoločnosti a posudzujú sa konkrétne v každom individuálnom prípade. Vychádzajúc z uvedeného, ako aj z obsahu spisu, odvolací súd uzavrel, že v dôvodoch uvádzaných odporcom nevzhladol v danom prípade také správanie navrhovateľa ako oprávneného voči povinnému otcovi ako odporcovi, ktoré by bolo možné považovať za nesúladne s dobrými mravmi a ktoré by spôsobilo stratu práva na výživné, navyše tvrdenie, že navrhovateľ odporcu v minulosti opakovane verbálne aj fyzicky napádal a správal sa k nemu nedôstojne, odporca súdu nepreukázal žiadnym vierohodným objektívnym dôkazom a splnomocnená zástupkyňa tieto tvrdenia poprela. Na takéto nepreukázané tvrdenia súd potom nemôže prihliadať. Pokiaľ odporca namietala, že súd nebral do úvahy § 27 O.s.p., kde právna zástupkyňa navrhovateľa vystupuje opätovne v súdnom konaní č. 4P/101/2012 a 10P/152/2012, odvolací súd uvádza, že navrhovateľ udelil generálne splnomocnenie na zastupovanie zástupcovi (č.l. 4), čo nie je v rozpore s § 27 O.s.p., naopak takéto zastúpenie § 27 ods. 1 O.s.p. pripúšťa a je len vecou súdu, či zastúpenie v zmysle § 27 ods. 1 O.s.p. podľa § 27 ods. 2 O.s.p. nepripustí pokiaľ zistí dôvody tam uvedené, čo nie je daný prípad, pretože zo súdneho spisu takéto zistenie nevyplýva.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. a navrhovateľovi, ako v odvolacom konaní úspešnému účastníkovi náhradu trov tohto konania nepriznal, nakoľko si trovy odvolacieho konania v súlade s ustanovením § 151 ods. 1 O.s.p. nevyšiel ani ich nežiadal priznať a odvolací súd tak má za to, že si trovy odvolacieho konania neuplatňuje.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.